

[Udenrigsministeren.]

dende kommet bag på visse regeringer, og det er vel en af forklaringerne på, at de reagerer på en så beklagelig måde, som vi nu igen har oplevet i den sidste tid.

Imidlertid må Helsingforskonferencen og dens resultat også ses som et led i afspændingen mellem Øst og Vest, en afspænding, der i det lange løb også vil give bedre muligheder for menneskelig udfoldelse. Jeg synes, det er meget vigtigt, at de beklagelige begivenheder, vi oplever i denne tid, ikke giver næring til genoplivelse af den kolde krig på en måde, der vil standse afspændingen, yderligere stramme forholdene i de østeuropæiske lande og skruer hele udviklingen tilbage. Det vil jeg også tro hr. Gert Petersen er enig i. Hr. Gert Petersen sagde, at man burde tage afstand fra krænkelse af menneskerettighederne uden hensyn til, hvor de fandt sted. Det er et synspunkt, vi fra dansk side mange gange har givet udtryk for bl. a. i FN's organer. Jeg vil gerne gentage det på den givne foranledning.

Gert Petersen (SF):

Det er netop, når man tager afstand fra krænkelse af menneskerettighederne uden hensyn til, hvor de finder sted, at ens ord får vægt.

Jeg er helt overbevist om, at en klar afstand-tagen, en klar protestbølge mod forfølgelsen af socialistiske borgerretskæmpere i Tjekkoslovakiet ikke kan skade afspændingen. Jeg anser det selv for en meget væsentlig opgave at fremme afspændingen, og jeg deler i og for sig udenrigsministerens opfattelse, at afspændingen på længere sigt også vil have gunstige resultater, hvor der finder krænkelse sted i dag, uanset om det er i Vest eller Øst.

Men jeg synes ikke, at den danske regering – modsat f. eks. den hollandske, som også er udgået fra arbejderbevægelsen – helt klart optrådte, som den burde have gjort, f. eks. da den tjekkoslovakiske udenrigsminister var heroppe, han, der umiddelbart forinden havde kaldt tidligere generalsekretær i det tjekkoslovakiske kommunistparti Dubcek for en mand, der ikke kunne bruges til at lave kaffe på en bladredaktion.

Jeg forstår på de udtalelser, der er kommet nu, at man har gjort det i januar måned. Jeg synes, man skulle gøre det igen.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg er da helt enig med hr. Gert Petersen i, at afspændingen ikke lider skade ved, at man tager klar afstand fra de ting, der er sket. Derfor har vi også gjort det.

Det, jeg advarede om, var kun, at vi skulle passe på, at man ikke gav anledning til en, skal vi sige koldkrigshetz af en art, som kan skruer hele udviklingen tilbage med afskrækkende virkninger, hvad angår menneskerettighederne. Det var, hvad jeg gav udtryk for, og det forstår jeg også at vi ikke er uenige om.

Jeg kan kun sige: vi har klart givet udtryk for vores holdning. Den er klart blevet registreret af den tjekkoslovakiske regering. Jeg har heller ikke forholdt mig tavs, da min tjekkoslovakiske kollega var her. Jeg tænker ikke så meget på den fjollede udtalelse, hr. Gert Petersen her vendte tilbage til. Jeg synes, der var alvorligere aspekter at drøfte med den tjekkoslovakiske kollega på det tidspunkt, hvad menneskerettigheder angår.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til handelsministeren:

»Vil ministeren foranledige, at det over for folketinget bliver oplyst, i hvilket omfang de multinationale olieselskaber måtte have ydet direkte eller indirekte økonomisk støtte til her-værende politiske partier?«

(Spm. nr. 17).

Skriftlig begrundelse.

En eventuel støtte af den omtalte art er som bekendt fuldt lovlig i Danmark i modsætning til en række andre lande. Alligevel, ja, så meget mere, må det være i offentlighedens interesse at få klarlagt sådanne forbindelser.

VS har rejst dette spørgsmål adskillige gange bl. a. i forbindelse med selskabernes påfaldende afholdenhed, når det gælder skattebetaling. Den aktuelle og konkrete anledning er Expressens og Ekstra Bladets offentliggørelse af et to år gammelt brev fra Gulfs danske chef til Gulfs skandinaviske chef, som omtaler muligheden for skattefiduser og i denne forbindelse indeholder følgende betragtning: »Hvis spørgsmålet bliver taget op i folketinget, vil det formentlig være politisk selvmord for en af vore venner, hvis han forsvarer vor disposition.«

På baggrund af hele denne affære har Eks-